

DOM

afsagt den 21. august 2024 af Vestre Landsrets 14. afdeling (dommerne Malene Værum Westmark, John Lundum og Mads Høeg Sørensen (kst.)) i ankesag

V.L. S-2642-22

Anklagemyndigheden

mod

Ny Endrupholm A/S

cvr-nummer 30502329

(advokat Gert Møller Lund, Aarhus)

Retten i Kolding har den 1. december 2022 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 3-5512/2021).

Påstande

Tiltalte, Ny Endrupholm A/S, har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Supplerende oplysninger

Den 17. januar 2019 gav Ny Endrupholm A/S og Ny Endrupholm Nord A/S to ligelydende advarsler til henholdsvis Ivan Brydun og Zoltan Fazakas. I advarslerne er der bl.a. anført følgende:

”...at the latest on 7/1 2019, you have delivered a pig for slaughter where the vet has found impact marks.

Therefore, we must emphasize to you that

we do not accept this again.

We must emphasize that

in the event of repetition, your employment will be terminated upon immediate termination / expulsion.

...”

Ankesagen var oprindeligt berammet til hovedforhandling den 8. december 2023. Denne hovedforhandling blev imidlertid udsat på grund af sygdom hos et vidne. Ankesagen var herefter berammet til hovedforhandling den 8. april 2024. Denne hovedforhandling blev udsat efter anmodning fra advokat Gert Møller Lund med henblik på, at der blev indhentet en udtalelse fra Fødevarestyrelsen vedrørende spørgsmålet, om der var sket en administrativ praksisændring i relation til styrelsens håndtering af slagmærkesager.

Fødevarestyrelsen har i mail af 22. april 2024 oplyst, at der ikke er sket en praksisændring i relation til styrelsens håndtering af slagmærkesager.

Det tiltalte selskab er efter byrettens dom yderligere straffet ved:

Bødevedtagelse den 9. februar 2023 af en bøde på 37.500 kr. for bl.a. overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 den 12. august 2020.

Bødevedtagelse den 10. februar 2023 af en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse om køretøjers størrelse, bredde, længde, højde og akseltryk.

Bødevedtagelse den 6. oktober 2023 af en bøde på 68.500 kr. for bl.a. overtrædelse af dyrevelfærdsloven § 2 den 2. november 2021.

Forklaringer

Martin Lund Madsen, embedsdyrlæge Dorte Fischer og Frederik Madsen har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Martin Lund Madsen har supplerende forklaret, at de advarsler, to af medarbejderne fik efter slagteriets anmeldelse af skaderne omfattet af denne sag, alene blev givet for at højne sikkerheden i deres besætninger. I tilfælde, hvor der findes slagmærker på deres grise, giver de standardmæssigt en advarsel til de ansatte, der har haft med de pågældende grise at gøre, for at indskærpe, at de ikke accepterer, at deres dyr bliver udsat for nogen form for overlast. Advarslerne er på ingen måde udtryk for, at de har anset det for bevist, at de pågældende medarbejdere har gjort sig skyldige i forkert eller dårlig behandling af dyrene, men er alene givet for at indskærpe reglerne for behandling af dyrene. De to medarbejdere, Ivan og Zoltan, har været hos dem i henholdsvis 5 år og 3-4 år og er meget erfarne og har fuldt kendskab til den måde, Ny Endrupholm A/S forlanger, at dyrene skal behandles på. Han mener ikke, at det er godtgjort, at skaderne på grisene omfattet af denne sag er påført i deres besætning. Skaderne kan være opstået under transporten eller på slagteriet. Grise, der er tatoveret, er blevet det flere uger forud for en transport. De arrangerer pålæsningen på den måde, at grisene bliver drevet ad en lige vej og går direkte ombord på lastbilen uden først at samle dem i opmagasineringsrummet. Når dyrene læsses af, bakker chaufføren op til en rampe, hvorefter ansatte på slagteriet driver grisene videre i forløbet. Der er mere drivning og håndtering af grisene på slagteriet end hos dem. Der er tatoveringshamre til stede på gården, men de er i et aflåst skab og bruges ikke i forbindelse med transport.

Embedsdyrlæge Dorte Fischer har supplerende forklaret, at aflæsningen på slagteriet sker under opsyn af en dyrlæge. Derefter drives grisene op til stierne. Der er 21 stier med 6 strenge i hver med plads til 15 grise i hver streng. Derfra drives de op til slagtegangen, hvor de bedøves. Hun mener ikke, at de skader, der er konstateret på grisene omfattet af denne sag, kan være påført dem på slagteriet. Der er 4 staldfolk på vagt ad gangen. De driver grisene ved brug af ”daskere” eller ”raslere”. Slagmærkerne i denne sag er efter hendes opfattelse ikke påført ved slag med ”daskere” eller ”raslere”, da mærkerne så ville fremtræde anderledes. Der er alene tatoveringshamre på slagteriet i den afdeling, hvor dyrlægerne arbejder. Det er tatoveringshamre, der anvendes i tilfælde, hvor en gris må aflives og skal følges for at få afklaret, hvad der er baggrunden for grisens tilstand. Der er 9 tatoveringshamre nummereret fra K 11 til K 19. Tatoveringshamrene anvendes kun, mens dyrlægen er til stede. Hvis der var blevet gennemført en histologisk undersøgelse af slagtepræparaterne, ville det efter hendes vurdering kunne være bestemt med en tidsramme på ca. 2 timer, hvornår skaderne var opstået.

Frederik Madsen har supplerende forklaret, at han ikke forklarede i byretten, at grisene var blevet slået af medarbejdere i deres besætning. Det er hans klare opfattelse, at skaderne ikke er opstået i deres besætning. Advarslerne til Ivan og Zoltan blev alene givet for at skærpe deres opmærksomhed i forhold til vigtigheden af at behandle dyrene i overensstemmelse med reglerne.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten tiltræder af de grunde, som byretten har anført, at det er bevist, **at** grisene omfattet af denne sag er blevet tildelt adskillige slag på ryggen med en genstand forenelig med bagsiden af en tatoeringshammer, **at** disse slag har medført blødninger i grisenes over- og underhud, fedtvæv og til dels underliggende muskulatur, og **at** grisene ved denne behandling er blevet behandlet groft uforsvarligt.

Efter forklaringen fra Dorte Fischer findes det godtgjort, at skaderne på grisene ikke er påført dem på slagteriet. Landsretten finder under hensyn til antallet af grise med mærker og mængden af slagmærker, at det kan afvises, at skaderne på grisene er sket under transporten. Under hensyn til antallet af grise med mærker og mængden af slagmærker på de enkelte grise sammenholdt med det forhold, at Ny Endrupholm A/S og Ny Endrupholm Nord A/S gav to medarbejdere en advarsel på baggrund af fundene den 7. januar 2019 af de skader på grise, som denne sag angår, tiltræder landsretten, at det tiltalte selskab er fundet skyldig som sket.

Landsretten finder ikke, at sagsbehandlingstiden har haft en varighed, der kan begrunde en nedsættelse af bødestrafen. Landsretten lægger vægt på, at sagen ikke har været af ukompliceret karakter, og at det har været nødvendigt at indhente en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd.

Under hensyn til, at der er tale om et 4. gangstilfælde, og til antallet af grise, der er behandlet groft uforsvarligt, finder landsretten, at bødestrafen passende kan fastsættes til 350.000 kr.

Med den anførte ændring stadfæster landsretten dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at bødestraffen forhøjes til 350.000 kr.

Tiltalte, Ny Endrupholm A/S, skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Malene Værum Westmark

John Lundum

Mads Høeg Sørensen

(kst.)

Gebyr for udskriften ..... 150 kr.

Er kroner ethundrefemti.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 27. august 2024

Irma D. Nielsen

Ktfm.